

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРАВА

Правові горизонти

Legal horizons

ВИПУСК 7 (20)

Суми – 2017

УДК 343.3/7

КОРУПЦІЯ ЯК СКЛАДОВА СПОСОБІВ ЛЕГАЛІЗАЦІЇ ДОХОДІВ, ОДЕРЖАНИХ ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ

*Сухонос Віктор Володимирович,
д-р юрид. наук, професор,
професор кафедри кримінально-правових дисциплін
та судочинства ННІ права,
Сумський державний університет*

Серйозні недоліки при проведенні реформ в сферах економіки, правоохоронній, адміністративній та інших галузях державної діяльності, значне послаблення системи державного контролю, недосконалість правової бази, зниження духовного потенціалу населення привели до значного зростання корупційної діяльності і відмивання коштів, здобутих злочинним шляхом в Україні. Тому проблема протидії корупції у всіх її проявах, перешкоджання проникненню коштів, здобутих злочинним шляхом в легальну економіку є першочерговим фактором зниження злочинності в цілому. Сьогодні як ніколи важливого значення набуває правове забезпечення ефективної економічної та соціальної політики, створення механізму контролю за виконанням законодавства в Україні, спрямованого на боротьбу зі злочинністю.

Ключові слова : корупція, відмивання коштів здобутих злочинним шляхом, закони, протидія, реформи.

Sukhonos V. V. Corruption as a Part of Money Laundering. Many factors, including serious shortcomings in the reforms in economic, judicial, administrative and other areas of public administration; significant weakening of state control; imperfect legal framework; spiritual potential reduction of the population, has led to a significant increase of corruption and money laundering. Therefore, the problem of corruption in all its manifestations, hindering the penetration of «dirty» money in the legal economy is the primary factor in reducing crime in general. Today, more than ever, legal support for effective economic and social policies, establishing the mechanism of control over the execution of legislation in Ukraine, aimed at combating crime, become important.

Keywords : corruption, money laundering, laws, counteraction, reforms.

Постановка проблеми. В Україні до цього часу не знайшло чіткого відображення на рівні юридичних доктрин правове регулювання економічних відносин, що призводить до негативних наслідків. Серйозні недоліки при проведенні реформи в економічній, правоохоронній та інших напрямках діяльності держави, недостатній рівень державного регулювання та контролю, недосконалість правової бази та інші фактори сприяли високому рівню злочинної діяльності і особливо її організованих форм, а також корупції майже в усіх галузях державного будівництва. Сьогодні як ніколи набуває важливого значення, по-перше, правове забезпечення економічної та соціальної політики, по-друге, створення механізму контролю за

виконанням своїх службових обов'язків усіма посадовими особами в Україні відповідно до вимог законодавства. Основна вимога поставити заслін легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом. Сама проблема протидії легалізації доходів і, в тому числі, одержаних в результаті організованої злочинної діяльності в нашій державі актуалізувалася настільки швидко, як і сама протидія організованих злочинній діяльності. Безумовно, що на сьогоднішній день в Україні реформи не закінчилися, а навпаки набирають обертів і сучасний етап розвитку держави характеризується активними трансформаціями практично у всіх сферах суспільного життя. Саме це пояснює актуальність обраної теми дослідження.

Метою і завданням статті є спроба встановлення та загального опису методів протидії корупції та легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, тобто співвідношення правових та економічних відносин в політико-правовій думці на території України під час проведення реформ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням боротьби з корупцією та протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом багато уваги приділяли як вітчизняні науковці, так і вчені близького зарубіжжя, в тому числі Ю. В. Коротков, В. М. Алієв, Ю. Д. Ілько, В. І. Михайлов та ін., а також західні дослідники: В. Галліган, В. Гілмор, П. Бернасконі, Т. Котке та інші. Що ж стосується криміналістичного аспекту, то зазначені проблеми розроблені у працях В. П. Бахіна, Р. С. Белкіна, А. Ф. Волобуєва, В. А. Журавля, Н. І. Клименко, В. В. Лисенка, М. О. Селіванова, В. Ю. Шепітька та інших.

Велике наукове і практичне значення для вдосконалення законодавства та правозастосовчої практики оперативно-розшукової діяльності правоохоронних органів мають наукові праці Л. І. Аркуші, О. О. Бандурки, О. М. Бандурки, В. В. Бахіна, О. Є. Користіна, М. Є. Шумила та інших учених. Проте питання боротьби з корупцією і протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, і особливо в складі організованої злочинності залишаються наразі нерозв'язаними. Тому зазначене обумовлює наукову актуальність та практичну значущість дослідження, присвяченого боротьбі з корупцією та виявленню способів легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом в результаті організованої злочинної діяльності.

Виклад основного матеріалу. Аналізуючи наукові праці і статті з теми, що нас цікавить, у яких розглядаються питання організованої злочинної діяльності, необхідно визначити, що практично у кожній роботі зазначається неможливість здійснення злочинної діяльності і в тому числі організованої без наявності корумпованих зв'язків з працівником апарату державної влади й управління, а також правоохоронних органів [1; 2, с. 53-60; 3, с. 10-23].

Якщо вести мову про взаємодію та взаємозалежність проявів корупції та легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, то слід зазначити, що на сьогоднішній день залишається практично недослідженим питання корупції як живильного середовища для здійснення організованої злочинної діяльності. Лише Л. Аркуша цьому питанню приділила увагу у своїй монографії [4, с. 15-21].

Корупцію однією тезою визначити неможливо. З одного боку, вона є одним із важливих джерел “брудних” коштів і замовників їх легалізації, а з іншого – необхідним елементом для багатьох схем відмивання. Автор вважає, що однією з найбільш важливих причин формування юридичного поняття корупції є те, що її феномен як соціального явища в широкому розумінні виходить поза межі дослідження права і кримінології, а тому є складним соціально-філософським і кримінологічним поняттям, що не дає можливості розкрити весь його зміст і зумовлює велику кількість його визначень у науці. Навіть етимологічне походження терміну “корупція” викликає суперечки.

Аналізуючи основні підходи до визначення корупції як соціального явища, слід урахувати міждисциплінарний характер його дослідження, тому що це впливає на розроблення специфічних для кожної науки дефініцій. Наприклад, політична наука визначає корупцію насамперед як фактор, що формує політичну організацію суспільства і руйнує демократичні процеси [3, с. 12].

З політичним підходом до дослідження корупції тісно пов'язаний підхід соціологічний. Який полягає в тому, що корупція є соціальною хворобою. Синдром хворого суспільства обумовлений протиріччями між особистою метою членів соціальної організації і метою самої організації. Одне з “канонічних” визначень корупції належить професору К. Фрідріху: “Корупція – це вид поведінки, яка відхиляється від превалюючих норм. Це девіантна поведінка, яка асоціюється з певною модифікацією, а саме з отриманням особистої вигоди за суспільний рахунок” [5].

Тому корупцію нерідко відносять до “тіньових” відносин у суспільстві, де обман держави розглядається як загальноновизнана норма, частина повсякденної культури. Слід відмітити, що за останні роки серед науковців поширилася думка, що корупція – це економічний феномен. Так, американські вчені С. Роуз Аккерман, П. Мауро, І. Шихата та деякі інші у своїх наукових працях розглядали економічну сутність корупції та її негативний вплив на світову економічну систему [6; 7]. Вважаю, що теорії американських вчених, безперечно, заслуговують на увагу, проте слід обов'язково враховувати, що в характеристиці корупції не останню роль відіграє посада, яка дає можливість одержувати незаконний прибуток. Одночасно не можна погодитися з думкою Тимофеева, Старова і Левіна, які є ніби “адвокатами” корупції тому що вважають, що остання є “замазувальним засобом” і компенсує недоліки державного управління, а також

необхідним атрибутом запровадження ринкових відносин [8, с. 5; 9 с. 19; 10, с. 40–62]. У довідковому документі ООН про міжнародну боротьбу з корупцією остання визначається як “зловживання державною владою для одержання винагороди в особистих цілях” [11]. Це поняття містить у собі надання винагороди для спокушання особи з позиції боргу (ст. 368 КК України), непотизм (одержання за протекцію дохідних або вигідних посад родичами або “своїми людьми”) і незаконне присвоєння публічних коштів для “приватного використання” [11]. В Раді Європи вважають, що корупція – це хабарництво та будь-яка інша поведінка осіб, яким доручено виконання певних обов’язків у державному або приватному секторі, що призводить до порушення обов’язків, покладених на них за статусом державної посадової особи, приватного співробітника або інших відносин, і має на меті одержання будь-якої вигоди для себе й інших [3, с. 13; 12].

У цілому корупція спостерігається у всіх країнах, а також і у міждержавних організаціях, в тому числі і у великих корпораціях, але основним місцем скупчення корупціонерів, звичайно ж, є державні органи. Тут можна погодитися з науковцями, які вважають, що корупція – це соціальне явище в розтлінні влади. Яка б суперечка між науковцями з приводу визначення корупції не відбувалася, проте майже всі вони вважають, що корупційні діяння за ступенем суспільної небезпечності є більшою загрозою для суспільства, порівняно з іншими посадовими або службовими правопорушниками. Тобто корупція – це використання суб’єктом управління своїх владних повноважень усупереч інтересам служби і для особистої зацікавленості [13]. Вважаю, що таке широке розуміння корупції в умовах сучасного розвитку України є найбільш правильним як з теоретичної, так і з практичної сторони. Проте деякі дослідники віддають перевагу “вузькій” трактовці корупції. Підкреслимо, що історично корупцією розуміли як розтління влади і слід погодитися з тими науковцями, хто порівнює корупцію з іржею або корозією, яка роз’їдає владу й тісно пов’язана з організованою злочинністю [14; 15; 16; 17; 18, с. 17].

Слід зазначити, що корупція в Україні має свою специфіку. По-перше, вона повсюдна й досить рівномірно розподілена на різних рівнях влади. По-друге, на відміну від інших країн в Україні дуже поширене корупційне вимагання, що проявляється у затягуванні рішень практично на кожній ділянці документообігу. По-третє, вітчизняні корупціонери працюють більш відкрито за загальновідомими ставками і такими, які часто навіть публікуються.

Водночас хотілося б наголосити, що корупція – це не тільки хабар (особливо сьогодні в умовах ринкової економіки, вільної торгівлі і демократії). Фаворитизм, лобізм, протекціонізм, внески на політичні цілі, перехід політичних лідерів і державних службовців на посади почесних президентів корпорацій і приватних фірм, інвестування комерційних структур за рахунок державного бюджету, перереєстрація державного майна в акціонерні товариства, використання зв’язків злочинних формувань також є завуальованою корупцією. В перехідний період до ринкової економіки корупція стала змаченням для нового ринкового механізму, поки що не підкріпленим на законодавчому рівні.

І тут слід з’ясувати, які види корупції існують в нашій державі? Залежно від ієрархічного становища державних службовців і сфери їх діяльності практика показує, а науковці підтверджують, що існують такі види корупції:

- корупція в сфері бізнесу;
- корупція в сфері державного управління, яка охоплює такі підвиди: а) контрольна корупція; б) дозвільна корупція і в) розподільча корупція;
- корупція у політиці;
- корупція у побутовій сфері;
- корупція у приватному секторі.

У побутовій сфері корупція виникає у повсякденній діяльності державних службовців усіх рівнів і громадян, які вирішують свої життєві побутові проблеми (реєстрація, отримання довідок, штрафи та ін.).

Корупцію у сфері державного управління можна поєднати з бізнес-корупцією. Це корупція виникає у сфері регулювання економічних відносин при взаємодії чиновників і підприємців (бізнесменів). Така корупція виникає тому, що у посадової особи вищого рангу існує можливість розпоряджатися державними ресурсами і приймати рішення за певну мзду на користь не держави, а особи, яка дає хабара і зацікавлена отримати позитивне рішення (зміна форм власності, держзамовлення та ін.). Буває, що обидві зацікавлені сторони працюють в одній організації (чиновник нижчого рангу дає хабара чиновнику вищого рангу, щоб останній покривав його злочинну діяльність). Така вертикальна корупція дуже небезпечна, оскільки переходить від розрізнених випадків у стадію стійких організаційних форм. Водночас слід звернути увагу на те, що державна корупція базується в основному на трьох функціях, що мають чиновники – контрольні, дозвільні та розподільчі.

Державні службовці, які виконують від імені держави контрольні функції можуть присвоїти частину штрафів за різні правопорушення

(контрольна корупція). Така корупція має місце там, де законодавство непостійне, часто змінюється, має багато пробілів і нечітке і, як правило, супроводжується не чіткими (двозначними) інструкціями. Що стосується надання всіляких дозволів (сертифікати якості, ліцензії та ін.) корупційні дії чиновників (дозвільна корупція) мають в основному характер тимчасового вимагання. Щоб його полегшити чиновник максимально ускладнює процедуру дозволу, в тому числі довгі черги за отриманням необхідного документа. Найнебезпечніша корупція – це розподільча, тому що у чиновників з'являється можливість та повноваження розподілу державних коштів (податкових пільг, держзамовлень, пільгових кредитів, субсидій, компенсацій та ін.) і тут спокуса неправомірної вигоди (ст. 369 КК України) стає непереможною. Основною причиною одержання хабара є низька оплата праці, яка не може запобігти спокусі одержання неправомірної вигоди (хабара), розмір якої багаторазово перевищує кількарічну заробітну плату.

Корупція, як вже згадувалося, має місце і в політиці і охоплює як політиків, так і чиновників вищого рангу, які приймають закони й нормативно-правові акти і формують політику держави. Більшість науковців, які досліджують політичну корупцію вважають одним із різновидів цього явища це купівля голосів електорату під час виборів. Тут виборець і кандидат через ланцюг посередників вступають у згоду, в результаті, якої виборець одержує собі гроші або інші блага.

Що стосується корупції в недержавних приватних організаціях, то і тут співробітник може розпоряджатися ресурсами, які йому не належать, тобто за певну вигоду діє в інтересах іншої сторони. Не секрет, що деякі організації довгі роки функціонують тільки тому, що мають надійні контакти з керівництвом банків, які (за певну вигоду) видають їм значні кредити, не зважаючи на їх забезпеченість, і неплатоспроможність [3, с. 41–70; 19].

Автор у свій час проводив дослідження в Сумській області і прийшов до висновку, що основними замовниками послуг в легалізації злочинних доходів є наглядно-дозвільний, розподільчий і політичний сектори корупційного ринку. Саме в цих секторах досить значні кошти потрапляють у руки осіб, які зацікавлені у їхній легалізації. Як не парадоксально, але корупційні чиновники податкових, митних і правоохоронних органів є одночасно замовниками та інструментами легалізації злочинних доходів [3, с. 41–70].

Можна стверджувати, що в останні роки сформувалися так звані корупційні мережі, до яких належать:

- структура, що професійно відмиває доходи, розробляє схему, знаходить виконавця і з мінімальним рівнем ризику організовує реалізацію схеми;
- банки й інші фінансові структури;
- офшорні фінансові структури;
- корумповані державні структури, які прикривають процес легалізації.

Не секрет, що посадові особи часто здійснюють захист корупційних мереж. Вони запобігають поширенню небажаної інформації, знищують компрометуючі документи і навіть докладають зусиль, щоб припинити провадження за вже порушеною кримінальною або цивільною справою [4, с. 62–79].

У сучасних умовах в Україні зовсім не обов'язково застосовувати складні транснаціональні схеми відмивання злочинних доходів. При заступництві корупціонерів їх цілком можна легалізувати навіть не вдаючись до офшорних схем. В сучасних умовах для корупції, що має місце у нашій державі, можна визначити такі характерні риси:

- це як органічна частина сучасного способу життя. З початку 1990 их років виросло покоління, для якого хабар викладачеві, лікарю, поліцейському та іншим посадовцям абсолютно звична річ;
- відбувається постійне поширення корупційних дій у різних ланках державної системи;
- корупційна діяльність відображається в певних публікаціях, з яких видно, за якими умовами вона існує, аж до тарифів;
- переважна більшість незаконних вигід (хабарів) отримується за абсолютно законні дії, які посадова особа повинна зробити;
- колективізм і кооперація корупціонерів, які здійснюють свою злочинну діяльність, в тому числі через підлеглих та інших співучасників (так звана вертикальна корупція). Крім того, запроваджується взаємозамінність і колективна відповідальність;
- формується монопольний ринок, вхід на який закритий корумпованими чиновниками. Це загальний принцип корупції, що діє у всіх країнах.

Зазначене надає можливість констатувати, що сьогодні корупційний фактор став нормою та складовою частиною політики, економіки та громадського життя в Україні. А тому негайною потребою є створення ефективної та дієвої системи запобігання та протидії корупції на всіх рівнях. Початок вже зроблений. Президент видав Указ "Про стратегію сталого розвитку, Україна – 2020" [20]. Проте дієва протидія корупції неможлива без послідовних спланованих і скоординованих дій, об'єднаних однією концепцією, оскільки системні

явища потребують системного підходу в їх подоланні [21].

Початок реформ антикорупційної системи припадає на 2011 рік, коли був утворений Національний антикорупційний комітет та подальшого прийняття низки законодавчих актів, в т.ч. Закон України “Про засади запобігання і протидії корупції”, у практичній площині основні напрями державної антикорупційної політики були закріплені в Національній антикорупційній стратегії на 2011–2015 роки [22]. Проте маючи на 2014 рік фактичну відсутність діяльності з реалізації цієї програми майже в усіх напрямках, не дивно, що законодавцю прийшлося зробити чергові спроби врегулювати проблеми прийняттям нових законодавчих актів: Засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014–2017 роки [23], Закони України “Про Національне антикорупційне бюро України”, “Про запобігання корупції”, “Про очищення влади”, “Про прокуратуру” були прийняті на підставі рекомендацій Групи держав Ради Європи проти корупції (GRECO), антикорупційних рекомендацій плану дій з лібералізації візового режиму з ЄС, рекомендацій Європейської комісії “За демократію через право” (Венеціанська комісія), пропозицій програми SIGMA та ін. [23] Тут слід відмітити, що уперше Антикорупційна стратегія України, де були закріплені конкретні напрями роботи державних органів на наступні чотири роки, була визначена законом, а не підзаконним нормативно-правовим актом. Стратегія передбачила конкретні пріоритетні кроки по боротьбі з корупцією на 2014–2017 роки [24].

За оцінкою міжнародних експертів GRECO на кінець 2015 року Україна задовільно виконала 10 з 16 рекомендацій у сфері боротьби з корупцією усіх видів [25]. Проте і сьогодні ми залишилися з більшістю не вирішених до кінця проблем. Закономірно виникає запитання, чому так відбувається? Відповісти на це питання складно, але можна, дослідивши причини, що призвели до появи в Україні корупції в такому значенні. Якщо уважно проаналізувати праці науковців та практиків з цього приводу, то можна виявленні причини поділити на чотири групи, а саме:

1) законодавчі – головна недосконалість чинного законодавства у відсутності чіткої координації дій у боротьбі, а також реформ в конституційній та адміністративній сферах [26] тощо;

2) організаційно-управлінські: не відповідність міжнародним стандартам органів, уповноважених на формування та реалізацію антикорупційної політики, ні за критеріями спеціалізації, ні за

критерієм незалежності, а також відсутність моніторингу державної антикорупційної політики, ефективних результатів боротьби з цим злом з боку правоохоронних структур, що і надалі стає стимулом безкарного вчинення корупційних діянь тощо [27];

3) морально-етичні: падіння моральності в суспільстві і відсутність зацікавленості службовців в реалізації державних програм з протидії корупції як на рівні вищих посадових осіб держави, так і на рівні виконавців, а також низький рівень виконавчої дисципліни [28] і непрозорість при формування нових антикорупційних інституцій [29] та порушення службової етики тощо;

4) соціальні: відсутність конкретного діалогу з громадянським суспільством в процесі прийняття важливих антикорупційних рішень, як того вимагають міжнародні організації щодо партнерства влади та громадянського суспільства. Останнє у боротьбі з корумпованістю майже не бере участі, а ступінь суспільної толерантності до корупції дуже високий.

Конструктивне дослідження “Стан корупції в Україні. Порівняльно-правовий аналіз загальнонаціональних досліджень: 2007, 2009, 2011 та 2015” проведене Київським міжнародним інститутом соціології [30] показує, що сприйняття корумпованості в державному секторі серед населення зростає. Громадяни вважають проблему корупції в повсякденному житті однією з найнагальніших для України (94 %), а корумпованість органів влади, на думку українців, практично не поступають їй за серйозністю (93,5 %), причому політичну волю представників будь-яких владних структур долати корупцію помічають не більше 14 % населення. У 2015 р. мали досвід вимагання хабара, його добровільної пропозиції чи використання особистих зв'язків для досягнення власної мети – 70,7 % респондентів (у 2011 році було 72,4 %) [31].

Проведений аналіз показав, що притягнення винних до різного виду відповідальності проходить за допомогою таких критеріїв:

- у сфері, де найбільш поширені корупційні явища;
- органи та їх посадові особи, до яких найчастіше відкриваються кримінальні та адміністративні провадження за корупцією і відмивання доходів, здобутих злочинним шляхом;
- кваліфікація діянь, що підпадають під ознаки корупції;
- державні органи та неурядові організації, які беруть активну участь у боротьбі всіх видів корупції;
- заходи, в тому числі і превентивні з протидії корупції.

Соціологи провели дослідження щодо протидії корупції і виявили, що найкорумпованішими сферами в Україні є: судова (66 %), правоохоронні органи (64 %), державна служба (56 %), сфера охорони здоров'я (54 %), парламент (43 %), політичні партії (45 %), освітня система (43 %), бізнес (36 %), релігійні інституції (21 %), громадські організації (20 %) [32].

Слід відмітити, що безумовно найбільша небезпека корупції криється у політичному впливі на діяльність державних органів влади судову й правоохоронну системи [33].

В економічній системі на рівні держави корупція означає обмеження конкуренції, недостатній рівень стягнення податків, зростання тіншового сектору економіки, скорочення інвестицій, що деформує розподіл національного продукту, проводячи зростання соціальної і майнової нерівності в суспільстві [20]. Так, тільки за 2015 рік у бюджетній сфері виявлено 318 корупційних злочинів, в тому числі відмивання коштів, здобутих злочинним шляхом, у банківській системі – 16, а фінансово-кредитній системі – 11 [32].

Соціологічне опитування представників бізнесу показало таку картину корумпованості державних органів за 2015 рік:

- податкова служба – 25 %;
- Агентство земельних ресурсів – 7,1 %;
- Державна автомобільна інспекція – 5,1 %;
- митниця – 4 %;
- МВС – 4 %;
- обласні адміністрації – 3,7 %;
- прокуратура – 3,3 %;
- міліція – 3,2 %;
- санітарно-епідеміологічна служба – 2,9 %;
- Державна реєстраційна служба – 2,8 %;
- суди – 2,8 %;
- пожежна служба – 2,5 %;
- медичні заклади – 1,7 %;
- Державна архітектурно-будівельна інспекція – 1,6 %;
- міськвиконкоми – 1,4% [34].

Наведені статистичні дані дають право стверджувати, що корупція властива не тільки представникам верхівки державної влади. основна маса корупційних діянь вчиняється більше ніж мільйоном інших службовців, в тому числі митників, податківців, поліції, посадовцями місцевого самоврядування [35]. Серед категорій посадових осіб, які працюють у державних правоохоронних органах і які найчастіше притягуються до відповідальності за корупцію, в тому числі і за сприяння відмиванню нетрудових доходів, здобутих злочинним шляхом з огляду на соціологічне опитування населення у 2015 р. є

судді та працівники Державтоінспекції – 66 %, прокуратура і поліція – 34 % [30].

Виникає запитання як же працює Національне антикорупційне бюро України, на яке покладено попередження, виявлення, припинення та розкриття корупційних злочинів, вчинених вищими посадовими особами, які не тільки вчиняли зазначені злочини, а й використовуючи своє службове становище сприяли їх вчиненню [36]. Так, протягом 2015 р. було розпочато 20 проваджень, а в 2016 р. всього 3 і декілька проваджень було передано і інші правоохоронні органи. Слід зазначити, що у 2015 р. слідчими підрозділами правоохоронних органів до суду направлено 915 обвинувальних проваджень стосовно 1053 осіб за вчинені корупційні діяння. Із яких 27 % розслідувала прокуратура, 67 % – МВС, а слідчими СБУ до суду направлена лише 1 справа. Безумовно, орієнтуючись на міжнародний досвід боротьби з корупцією Україна намагається удосконалити роботу правоохоронних інституцій з протидії корупції, але наслідки дуже малі. Тому погоджуючись з думкою інших науковців можна сказати, що суб'єкти протидії корупції в цілому так і не спромоглися сформувати дієву антикорупційну систему, яка б зменшила негативний вплив цього явища на життєздатність суспільства. Підтверджує ці висновки і відсутність системи взаємодії зазначених органів як між собою, так і з громадянським суспільством.

Проте починалося все майже позитивно. Створювалися підрозділи запобігання та виявлення корупції в усіх міністерствах, інших центральних органах виконавчої влади, обласних, міських державних адміністраціях, почали проводити перевірку громадян, які претендували на заміщення посад в державних органах та органах місцевого самоврядування, вивчалися як кримінальні, так і адміністративні справи з метою виявлення в них ознак корупції, встановлювалися зв'язки з громадськими організаціями.

Висновки. Основною метою подальшого впровадження реформи щодо створення ефективного механізму протидії корупції, яка є в тому числі складовою способів легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом необхідно перевести кількісні показники в якісні, зокрема:

- оприлюднювати проміжні звіти про виконання Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики (Антикорупційної стратегії) на 2015-2017 роки;
- з метою оперативного інформування населення і певних посадових осіб про стан реалізації антикорупційних програмних документів створити веб-сторінки чи розділи на

веб-сторінці спеціальних уповноважених органів по боротьбі з корупцією;

- обов'язково залучати інститути громадянського суспільства до проведення певних заходів і в тому числі дослідження способів легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом;
- на постійній основі проводити моніторинг діяльності зацікавлених органів по боротьбі з корупцією (кількість, якість);
- фінансувати у повному об'ємі діяльність Національного агентства з питань запобігання корупції;

- з метою реалізації пріоритетів, визначених у Антикорупційній стратегії добиватися формування у населення нетолерантного ставлення до корупції;

- відкритість владних інститутів та прозорість прийнятих ними рішень;
- надання дійсної можливості ЗМІ оприлюднювати факти корупції.

Використана література :

1. Багрий-Шахманов Л. В. Профилактика коррупции, организованной преступности в целом и деятельности специализированных координационных комитетов в Украине / Л. В. Багрий-Шахманов // Преступность, социальный контроль и защита прав личности. – Одеса, 1996. – С. 26–45.
2. Корупція як соціальна патологія та її взаємозв'язок з організованою злочинністю. – К., НДІ “Проблеми людини”, 1997. – Т. 7. – С. 53–60.
3. Сухонос В. В. Правові засади протидії корупції в Україні в сучасних умовах. Науково-теоретичні аспекти : монографія / В. В. Сухонос. – Суми : Університетська книга, 2015. – 74 с.
4. Аркуша Л. І. Легалізація (відмивання) доходів, одержаних у результаті організованої злочинної діяльності: характеристика, виявлення, розслідування: монографія / Л. І. Аркуша. – Одеса : Юридична література, 2010. – 376 с.
5. Friedrich, J. Carl The Pathology of Politics: Violence, Betrayal, Corruption, Secrecy, and Propaganda / Friedrich, J. Carl: New York; Harper & Row, 1972. – P. 127.
6. Роуз-Аккерман С. Коррупция и государство. Причины, следствие, реформы / С. Роуз-Аккерман. – М., 2003; Why Worry about Corruption? / P. Mauro. – Washington, DC, 1997.
7. Шихата И. Взятка как рента за монопольное положение чиновников / И. Шихата // Чистые руки. – 1999. – № 1. – С. 32–36.
8. Тимофеев М. М. Институциональная коррупция: очерки теории / М. Тимофеев. – М. : РГГУ, 2000. – 365 с.
9. Сатаров Г. А., Левин М. И., Цирик М. Л. Россия и коррупция: кто кого? // Рос. газ. – 1998. – 19 февраля.
10. Левин М. И. Математические модели коррупции / М. И. Левин, И. А. Цирак // Экономика и математические методы. – 1998, Т. 34. – Вып. 3. – С. 40–62.
11. Міжнародні правові акти та законодавство окремих країн про корупцію / упоряд. М. І. Камлик та ін. – К. : Школяр, 1999. – 480 с.
12. Сухонос В. В. Деякі аспекти міжнародного співробітництва у сфері боротьби з легалізацією (відмиванням) злочинних доходів та фінансування тероризму / В. В. Сухонос // Вісник прокуратури. – 2011. – № 3. – С. 117–122.
13. Сухонос В. В. Легалізація злочинних доходів у банківській сфері і боротьба з нею / В. В. Сухонос // Правовий вісник УАБС. – 2012. – № 1(6). – С. 149–153.
14. Користін О. Є. Протидія відмиванню коштів в Україні: правові та організаційні засади правоохоронної діяльності : [навч. посіб.] / О. Є. Користін, С. С. Чернявський. – К., 2009. – 612 с.
15. Мельник М. І. Корупція: сутність, поняття, заходи протидії / М. І. Мельник. – К. : Атіка, 2001. – 303 с.
16. Хавронюк М. І. Правові та організаційні заходи протидії корупції: зарубіжний досвід / М. І. Хавронюк, М. І. Мельник // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ України. – 1998. – № 4. – С. 119–134.
17. Омельченко С. Корупція з точки зору різних культур світу / С. Омельченко // Предпринимательство, хозяйство и право. – 2000. – № 3. – С. 54–57.

18. Камлик М. Корупція в Україні / М. Комлик, С. Невмержицький. – К. : Знання, 1998. – 186 с.
19. Сухонос В.В. Деякі аспекти взаємодії прокуратури та банківських установ у сфері міжнародного співробітництва щодо запобігання відмиванню доходів, одержаних злочинним шляхом / В. В. Сухонос // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи : збірник тез, доповідей за матеріалами X Всеукр. конфер. (22–23 листопада 2007 р., м. Суми). – 2007, Т. 2. – С. 10–13.
20. Телешун С. О. Ефективність запобігання та протидії корупції в Україні: проблеми та перспективи / С. О. Телешун, І. В. Рейтерович, А. Л. Тіньков [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.vidkryti-ochi.org.ua/2015/02/blog-post.html>.
21. Беззуб І. Антикоруptionна політика в Україні / І. Беззуб [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://nbuviar.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=1260:antikoruptionsijna-politika-v-ukrajini&catid=8&Itemid=350.
22. Запобігання і протидія корупції в державних органах та органах місцевого самоврядування : Методичні рекомендації Міністерства юстиції України від 16.10.2013 // Урядовий кур'єр. – 2013. – № 208 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0020323-13>.
23. Про затвердження Державної програми щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні : Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 № 265 // Офіційний вісник України. – 2015. – № 38. – С. 108.
24. Про засади державної антикорупційної політики в Україні (Антикорупційна стратегія) на 2014-2017 роки : Закон України від 14.10.2014 № 1699-VII // Відомості Верховної Ради. – 2014. – № 46. – Ст. 2047.
25. Україна виконала 10 з 16 рекомендацій щодо боротьби з корупцією – GRECO [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.unian.ua/politics/1211853-ukrajina-vikonala-10-z-16-rekomendatsiy-schodo-borotbi-z-koruptionsieyu-greco.html>.
26. Берднікова К. В. Удосконалення чинного антикорупційного законодавства та аналіз оновленої системи запобігання та протидії корупції в Україні / К. В. Берднікова // Адміністративне право і процес. – 2014. – № 2 (8). – С. 31–38.
27. Пірен М. Запобігання корупції в системі політико-владних відносин сучасного українського суспільства / М. Пірен, В. Ребало // Вісник НАДУ. – 2011. – № 4. – С. 191–200.
28. Сьєогін С. М. Механізм попередження та протидії корупції в органах публічної влади / С. М. Сьєогін, С. С. Сьєогін [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/putp/2010-1/doc/4/01.pdf>.
29. Дослідження антикорупційних реформ: є закони, немає політичної волі (2014–2015 рік) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.irf.ua/about/news_new/doslidzhennya_antikoruptionsiynikh_reform_e_zakoni_nemaie_politic_hnoi_voli/.
30. Корупційні практики в Україні: сприйняття vs реальний досвід громадян [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.oporaua.org/novyny/41958-koruptionsiini-praktyku-v-ukrajini-spryiniattia-vs-realnyi-dosvid-hromadian>.
31. Лише на один бал піднялася Україна у світовому рейтингу сприйняття корупції [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://ti-ukraine.org/news/ofical/5741.html>.
32. Заліско О. Боротьба з корупцією в умовах нового антикорупційного законодавства / О. Заліско [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.golos.com.ua/article/257853>.
33. Goudie A:W:A Framework for the Analysis of corruption / A. W. Goudie, D. A. Stasavage // Crime, Law and Social Change. – 1998. Vol. 29. – P. 113–159.
34. Український бізнес заявляє, що корупція в державних органах і в 2015му залишається незмінною [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ti-ukraine.org/_publications/ukrajinskyj-biznes-zayavlyae-scho-koruptionsiya-v-derzhavnyh-orhanah-i-v-2015mu-zalyshaetsya-nezminnoyu/

35. Хавронюк М. Як подолати корупцію в Україні до 1 липня 2016 р. (покрокова інструкція) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://pravo.org.ua/ua/news/5763->.

36. Національне антикорупційне бюро України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://nabu.gov.ua/>.